

RECHT JURIDISCHE VRAAG

Papa is niet de vader

A.C. (Aart) Hendriks en Y.M. (Yvonne) Drewes

VRAAG

Moet ik een papa zeggen dat hij niet de vader is van zijn kind?

CONTEXT VAN VRAAG

Vaders zijn niet altijd de biologische vaders van hun kinderen. Als dat nog niet bekend is, kan dat op enig moment later aan het licht komen, zonder dat betrokkenen dat vooraf wilden. De afwezigheid van een bloedband kan een nevenbevinding zijn van onderzoek of blijken doordat moeder of een ander de arts hiervan in kennis stelt. Wat is dan uw rol als arts?

JURIDISCHE ACHTERGROND

Het recht biedt geen eenduidig antwoord op de vraag of u een vader of kind over de afwezigheid van bloedverwantschap moet informeren als de vader of het kind daar zelf niet expliciet om heeft gevraagd. Wel is er een juridisch kader over hoe om te gaan met nevenbevindingen van erfelijkheidsonderzoek en met geheimen in de sfeer. Daarbij zijn het recht op weten, het recht op niet-weten, het recht om te weten van wie je afstamt en de belangen van het kind de belangrijkste juridische normen.

AFWEZIGHEID BIOLOGISCH VADERSCHAP ALS NEVENBEVINDING

Er zijn tal van situaties denkbaar waarbij een vader of kind verzoekt om onderzoek waaruit naar voren kan komen dat zij genetisch niet verwant zijn. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als de vader wil weten of hij een gemuteerd gen heeft overgedragen aan zijn nageslacht. Bij dergelijk onderzoek verdient het aanbeveling dat de arts vooraf heldere informatie verstrekt over eventuele

nevenbevindingen die bij het testen kunnen worden gevonden, waaronder de afwezigheid van vaderschap. Betrokkenen kunnen aldus goed geïnformeerd beslissen of zij het onderzoek ondergaan of niet, en over welke nevenbevindingen zij wel of niet wensen te worden geïnformeerd. Zo waarborgt u een mooie balans tussen het recht op weten en het recht op niet-weten.

FAMILIEGEHEIMEN

Als een vader of moeder u deelgenoot maakt van het geheim in het gezin dat de vader niet de biologische vader is van een of meer kinderen en u verzoekt om vertrouwelijkheid, komt u voor een lastig dilemma te staan. U heeft enerzijds uw geheimhoudingsplicht en anderzijds moet u op grond van goed hulpverlenerschap de belangen van het kind dienen. Gezien het recht dat kinderen hebben om te weten van wie zij afstammen en tot wie zij in familierechtelijke verhoudingen staan, kunt u trachten de ouder te overreden om het kind en de partner te informeren, waarbij u ook rekening houdt met de leeftijd van het kind. Het ligt immers meer op de weg van de ouders zelf om hun kind hierover te informeren dan dat de hulpverlener dat doet, met als bijkomend risico dat de arts wordt gezien als oorzaak van problemen in de gezinssfeer.

De informatie over de afstamming die door de ouder of de ouders is verstrekt, behoort niet tot de relevante medische gegevens die in het dossier van het kind moeten worden opgenomen, tenzij dat voor de gezondheid van het kind van belang is. In dat geval zal het belang van het kind veelal ook vergen dat deze informatie aan het kind verstrekt wordt, al dan niet met doorbreking van het beroepsgeheim.

VALKUILEN

Wees voorzichtig met informatie over de afwezigheid van een bloedband tussen vader en kind als deze afkomstig is van derden, zoals een ex-partner van moeder. U weet niet hoe betrouwbaar dergelijke informatie is. Vertel de derde dat u deze informatie hooguit doorgeeft onder vermelding van de bron, en dat u daarbij rekening houdt met de belangen van alle betrokkenen en het recht op niet-weten.

Het vermelden van de afwezigheid van ouderschap in het dossier zonder medische noodzaak en zonder dat de betrokkene dat weet, is vragen om problemen. Mocht u menen dat dit toch van belang is, verifieer dan dat de

*Universiteit Leiden, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, departement
Publiekrecht, Leiden.*

Prof.mr.dr. A.C. Hendriks, jurist.

KNMG, Utrecht.

Dr.mr. Y.M. Drewes, arts maatschappij en gezondheid.

Contactpersoon: prof.mr.dr. A.C. Hendriks

(a.c.hendriks@law.leidenuniv.nl).

betrokkene weet dat u deze informatie in het dossier noteert.

Neem niet voetstoots aan dat een vader zijn kind daadwerkelijk informeert over de afwezigheid van ouderschap, ook al heeft de vader dat toegezegd. Wees voorzichtig met het ter sprake brengen van dit thema met het kind, tenzij het voor u duidelijk is dat het kind hier weet van heeft.

ANTWOORD

Als een vader niet de biologische vader blijkt te zijn van zijn kind, is het in de meeste gevallen het best dat met de betrokkenen te bespreken. Daarmee kunt u voorkomen

dat u in de problemen komt. Problemen kunt u ook voorkomen door bij bepaalde vormen van erfelijkheidsonderzoek te wijzen op de mogelijke nevenbevindingen en door ook anderszins vooraf in te schatten welke informatie betrokkenen wensen te weten en welke niet. Tracht tegelijkertijd zo eerlijk mogelijk te blijven naar betrokkenen.

In de serie 'Juridische vraag' geeft een jurist antwoord op een vraag waarvoor artsen in de praktijk vaak worden gesteld.

Citeer als: Ned Tijdschr Geneeskd. 2015;159:B1203

 KIJK OOK OP WWW.NTVG.NL/B1203